

EBA/GL/2016/08

24/11/2016

Pamatnostādnes

par netiešo atbalstu vērtspapīrošanas darījumiem

1. Atbilstības un ziņošanas prasības

Pamatnostādņu statuss

1. Šis dokuments ietver pamatnostādnes, kas izdotas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1093/2010 16. pantu¹. Kompetentajām iestādēm un finanšu iestādēm saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu jādara viss iespējamais, lai ievērotu šīs pamatnostādnes.
2. Pamatnostādnēs izklāstīts EBI skatījums uz atbilstošām uzraudzības praksēm Eiropas Finanšu uzraudzības sistēmā jeb par to, kā konkrētā jomā jāpiemēro Savienības tiesību akti. Kompetentajām iestādēm, kas minētas Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4.panta 2.punktā, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes, tās būtu jāievēro, iekļaujot tās attiecīgi savā praksē (piemēram, veicot grozījumus savā tiesiskajā regulējumā vai uzraudzības procesos), tostarp gadījumos, ja pamatnostādnes ir paredzētas, galvenokārt, iestādēm.

Ziņošanas prasības

3. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm līdz 24/01/2017 jāpaziņo EBI, vai tās ievēro vai paredz ievērot šīs pamatnostādnes, vai jānorāda to neievērošanas iemesli. Ja šajā termiņā nebūs saņemts šāds paziņojums, EBI uzskatīs, ka kompetentās iestādes šos ieteikumus neievēro. Paziņojumi jāiesniedz, nosūtot EBI tīmekļa vietnē pieejamo veidlapu uz e-pasta adresi compliance@eba.europa.eu ar norādi „EBA/GL/2016/08”. Paziņojumus nosūta personas, kas ir pilnvarotas kompetento iestāžu vārdā ziņot par prasību izpildi. Par jebkurām izmaiņām atbilstības statusā arī ir jāziņo EBI.
4. Paziņojumus publicēs EBI tīmekļa vietnē saskaņā ar 16. panta 3. punktu.

¹ Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), tiek grozīts Lēmums Nr. 716/2009/EK un atcelts Komisijas Lēmums 2009/78/EK (OV L331, 15.12.2010., 12.lpp).

2. Priekšmets, piemērošanas joma un definīcijas

Priekšmets

5. Šajās pamatnostādnēs saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013² 248. pantu ir precizēts, kas ir uzskatāms par savstarpēji nesaistītu pušu darījuma nosacījumiem un kad darījums nav strukturēts tā, lai sniegtu atbalstu. Pamatnostādnēs arī sīkāk izklāstītas Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. panta 1. punkta prasības par paziņošanu un dokumentēšanu.

Piemērošanas joma

6. Šīs pamatnostādnēs attiecas uz atbalstu, ko vērtspapīrošanai sniegušas sponsoriestādes un iniciatoriestādes, pārsniedzot savas līgumā noteiktās saistības un kas sīkāk izklāstīts 10. punktā, ir saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. pantu un tajā izklāstītajiem nosacījumiem. Pamatnostādnēs neskar pastāvīgo novērtējumu par būtiska riska pārvešanu vērtspapīrošanas termiņa laikā.

Adresāti

7. Šīs pamatnostādnēs ir adresētas kompetentajām iestādēm, kas definētas Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4. panta 2. punkta i) apakšpunktā, un finanšu iestādēm, kas definētas Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4. panta 1. punktā.

Definīcijas

8. Ja vien nav norādīts citādi, šajās pamatnostādnēs lietotajiem terminiem ir tāda pati nozīme kā Regulā (ES) Nr. 575/2013 lietotajiem un definētajiem terminiem.

3. Īstenošana

Piemērošanas datums

9. Šīs pamatnostādnēs piemēro no 2017. gada 1. marta.

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 575/2013 par prudenčuālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012.

4. Netiešs atbalsts

Spēkā esošās līgumsaistības

10. Jebkurš darījums (skaidrības labad — cita starpā jebkurš grozījums vērtspapīrošanas darījuma dokumentos un izmaiņas kuponu likmēs ienesīgumā vai citos vērtspapīrošanas pozīciju elementos), kurā iesaistīta i) sponsoriestāde vai ii) iniciatoriestāde, vai — saskaņā ar 25. punkta noteikumiem — iii) sabiedrība, kas ir saistīta ar iniciatoriestādi attiecībā uz vērtspapīrošanu vai tās pozīcijām pēc vērtspapīrošanas darījuma izbeigšanas, un attiecībā uz kuru no vērtspapīrošanas darījuma dokumentu noteikumiem, kas bijuši spēkā pirms iesaistīšanās šādā darījumā, neizriet, ka iniciatoriestādei vai attiecīgā gadījumā sponsoriestādei vai ar iniciatoriestādi saistītajai sabiedrībai:

(a) būtu līgumā noteikts pienākums iesaistīties šajā darījumā vai

(b) būtu līgumā noteikts pienākums iesaistīties šajā darījumā ar tā konkrētajiem noteikumiem,

būtu jāuzskata par tādu, kurā puses iesaistījušās, pārsniedzot spēkā esošās līgumsaistības, par to būtu jāpaziņo informācija saskaņā ar 26. punktu, un saskaņā ar 11. punktu būtu jānovērtē, vai darījums nav strukturēts tā, lai sniegtu atbalstu. Darījumi, kuros saskaņā ar vērtspapīrošanas darījuma dokumentu noteikumiem, kas bijuši spēkā pirms šādu darījumu noslēgšanas, attiecīgajai iestādei ir līgumā noteikts pienākums iesaistīties ar šādu darījumu konkrētajiem noteikumiem, ir uzskatāmi par pastāvošo atbalstu, un uz tiem neattiecas Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. pantā minētais aizliegums.

Darījums, kas nav strukturēts tā, lai sniegtu atbalstu

11. Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. panta vajadzībām darījums uzskatāms par tādu, kas nav strukturēts tā, lai sniegtu atbalstu, visos 12. un 13. punktā minētajos gadījumos, ņemot vērā 19. punkta prasības.

12. Ja darījumu veic sponsoriestāde, tad, ievērojot 25. punktu, darījums būtu jāuzskata par tādu, kas nav strukturēts tā, lai sniegtu atbalstu, ja tas atbilst kādam no šiem nosacījumiem:

(a) tas ir īstenots saskaņā ar savstarpēji nesaistītu pušu darījuma nosacījumiem atbilstoši 15. punktam vai

(b) tas ir īstenots saskaņā ar nosacījumiem, kas sponsoriestādei ir labvēlīgāki nekā savstarpēji nesaistītu pušu darījuma nosacījumi.

13. Ja darījumu veic iniciatoriestāde, kas ir pārvedusi būtisku kredītrisku, kurš saistīts ar vērtspāpīrošanas pamatā esošajiem riska darījumiem, saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 243. vai 244. pantu, darījums uzskatāms par tādu, kas nav strukturēts tā, lai sniegtu atbalstu, ja tiek izpildīti šādi nosacījumi:

(a) darījumu īsteno:

- i. atbilstoši 15. punktā minētajiem savstarpēji nesaistītu pušu darījuma nosacījumiem vai
- ii. saskaņā ar nosacījumiem, kas iniciatoriestādei ir labvēlīgāki nekā savstarpēji nesaistītu pušu darījuma nosacījumi, un

(b) i) vērtspāpīrošana joprojām atbilst būtiska riska pārvešanas nosacījumiem, kas izklāstīti Regulas (ES) Nr. 575/2013 243. pantā vai attiecīgā gadījumā Regulas (ES) Nr. 575/2013 244. pantā, saskaņā ar šīm pamatnostādnēm un pamatnostādnēm EBA/GL/2014/05 par būtiska riska pārvešanu, vai, ii) ja tā vairs neatbilst minētajiem nosacījumiem, darījuma mērķis nav bijis samazināt ieguldītāju potenciālos vai faktiskos zaudējumus.

14. Ja darījums vairs neatbilst būtiska riska pārvešanas nosacījumiem, iniciatoriestādei jānodrošina pašu kapitāls tādā apmērā, it kā pamatā esošie riska darījumi nebūtu vērtspāpīroti.

Savstarpēji nesaistītu pušu darījuma nosacījumi

15. Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. panta vajadzībām darījums uzskatāms par tādu, kas īstenots saskaņā ar savstarpēji nesaistītu pušu darījuma nosacījumiem, ja darījuma nosacījumi atbilst parastam komercdarījumam, kurā:

(a) puses nav saistītas viena ar otru (tām nav savstarpēju pienākumu vai saistību un nekādas iespējas kontrolēt vai ietekmēt vienai otru) un

(b) katra puse:

- i. rīkojas neatkarīgi,
- ii. iesaistās darījumā pēc savas gribas,
- iii. rīkojas savās interesēs, un
- iv. puses iesaistīšanās darījumā nav pamatota ar ārējiem apsvērumiem, kas nav tieši saistīti ar attiecīgo darījumu (šādi ārēji apsvērumi var būt risks iniciatoriestādes vai sponsoriestādes reputācijai, kas varētu rasties, ja tā neveiktu darījumu).

16. 15. punktā minētajā novērtējumā pienācīgi liela uzmanība būtu jāpievērš informācijai, kas katrai pusei bijusi pieejama brīdī, kad tā iesaistījies darījumā, nevis tai informācijai, kas kļuvusi pieejama pēc iesaistīšanās darījumā.

Būtiska riska pārvešana

17. Izvērtējot darījumu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. pantu, novērtējums par to, vai joprojām ir ievēroti minētās regulas 243. vai attiecīgā gadījumā 244. pantā izklāstītie būtiska riska pārvešanas nosacījumi, būtu jāveic saskaņā ar šīm pamatnostādnēm un pamatnostādnēm EBA/GL/2014/05 par būtiska riska pārvešanu.
18. Būtu jāuzskata, ka darījums neatbilst būtiska riska pārvešanas nosacījumiem, ja darījuma rezultātā riska darījumu riska svērtās vērtības samazinājums, ko iniciatoriestāde sākotnēji sasniegusi, vairs nav pamatots ar atbilstošu kredītriska pārvešanu trešām personām. Būtu jāapsver vismaz šādi faktori:
- (a) iniciatoriestādes kredītrisks pēc darījuma veikšanas;
 - (b) cik lielā apmērā darījums ietekmē iniciatoriestādes kapitāla vai likviditātes pozīciju.

Būtiski novērtējuma faktori

19. Saskaņā ar 11. punktu novērtējot to, vai darījums ir strukturēts tā, lai sniegtu atbalstu, būtu jāņem vērā visi būtiskie apstākļi, tostarp turpmāk minētie kritēriji.
20. Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētais faktors (atpirkšanas cena) būtu jāņem vērā arī attiecībā uz darījumiem, kas nav atpirkšana, un šādos gadījumos būtu jāņem vērā iniciatoriestādes vai sponsoriestādes maksājamās vai attiecīgā gadījumā saņemamās summas. Attiecībā uz visiem darījumiem būtu jāņem vērā novērtējuma dienā iestādei pieejamā informācija par tirgus vērtības novērtējumiem, tostarp aktīvos tirgos noteiktajām līdzīgu darījumu cenām. Ja šādi novērtējumi nav pieejami, noteikto cenu vietā būtu jāapsver citi ievaddati, kas tieši vai netieši nosakāmi no novērošanas vēstures par attiecīgajiem aktīviem, un, ja šādi ievaddati nav pieejami, būtu jāapsver tādi ievaddati par attiecīgajiem aktīviem, kam nav novērošanas vēstures. Ja tiek izmantoti ievaddati, kam nav novērošanas vēstures, iniciatoriestādei vai sponsoriestādei būtu jāsniedz kompetentajai iestādei pierādījumi par to, kā ir noteikta saņemamo vai maksājamo summu apmērs un kādi ievaddati ir izmantoti. Iniciatoriestādei vai sponsoriestādei būtu arī jāpierāda, ka šis novērtējums ir saskaņā ar tās kredītzraudzības un apstiprināšanas procesu. Darījums būtu jāuzskata par tādu, kas veikts, neievērojot savstarpēji nesaistītu pušu darījuma nosacījumus, ja iniciatoriestādes vai attiecīgā gadījumā sponsoriestādes saņemamās summas ir būtiski mazākas vai iniciatoriestādes vai sponsoriestādes maksājamās summas ir būtiski lielākas par attiecīgo tirgus vērtību.
21. Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētais faktors (iestādes kapitāla un likviditātes pozīcijas pirms un pēc atpirkšanas) būtu jāuzskata par būtisku arī attiecībā uz tādiem darījumiem, kas nav atpirkšana. Būtu jāuzskata, ka būtiska riska pārvešanas nosacījumi vairs nav ievēroti, ja darījuma rezultātā riska darījumu riska svērtās vērtības samazinājums, ko iniciatoriestāde sākotnēji sasniegusi, vairs nav pamatots ar

atbilstošu kredītriska pārvešanu trešām personām, kā tas ir gadījumā, ja darījums būtiski un negatīvi tieši vai netieši ietekmē iniciatoriestādes kapitāla vai likviditātes pozīciju. Veicot šādu novērtējumu, būtu vismaz jāņem vērā uzskaites ieraksti, ko darījuma puses veikušas attiecībā uz darījumu, un izmaiņas pušu likviditātes pozīcijā.

22. Attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto faktoru (vērtspapīroto riska darījumu gūtie rezultāti) gadījumā, kad darījuma pamatā esošie riska darījumi ir guvuši nepietiekamus rezultātus salīdzinājumā ar citiem vērtspapīrotajiem riska darījumiem vai atzīti par nerezultatīviem, būtu jāuzskata, ka darījums ir veikts, neievērojot savstarpēji nesaistītu pušu darījuma nosacījumus, ja šo riska darījumu nepietiekamie rezultāti vai paredzamie turpmākie rezultāti, kas radušies to apstākļu ietekmē, kuri neļauj gūt pietiekamus rezultātus, nav pienācīgi atspoguļoti pirkšanas vai atpirkšanas cenā.
23. Attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. panta 1. punkta d) apakšpunktā minēto faktoru (vērtspapīrošanas pozīciju gūtie rezultāti) gadījumā, kad vērtspapīrošanas pozīcijas, uz kurām attiecas darījums, guvušas nepietiekamus rezultātus salīdzinājumā ar citām vērtspapīrošanas pozīcijām vai atzītas par nerezultatīvām, būtu jāapsver, vai i) izmaksas par pasākumiem, kas veikti, lai uzlabotu šo vērtspapīrošanas pozīciju gūtos rezultātus, ir pilnībā seguši attiecīgie vērtspapīrošanas ieguldītāji un ii) vai darījums ir tieši vai netieši negatīvi ietekmējis darījumā iesaistīto iestādi.
24. Attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. panta 1. punkta e) apakšpunktā minēto faktoru (ietekme, kādu atbalsts atstās uz iniciatoriestādes paredzamajiem zaudējumiem attiecībā pret ieguldītājiem) būtu jāapsver, vai vērtspapīrošanas pozīcijas paredzamie zaudējumi ir būtiski paaugstināti vai samazināti, cita starpā ņemot vērā izmaiņas pozīcijas tirgus cenā, riska darījumu riska svērtajās vērtībās un vērtspapīrošanas pozīciju reitingā.

Paziņošana un dokumentēšana

25. Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. panta 1. punkts nosaka prasību paziņot kompetentajām iestādēm par jebkuru darījumu neatkarīgi no tā, vai tas sniedz atbalstu vērtspapīrošanai, un būtu jāpiemēro ikvienam darījumam, kurā ir iesaistīta iniciatoriestāde vai sponsoriestāde vai kurš atbilst šādiem nosacījumiem:

- (a) tajā ir iesaistīta sabiedrība, kas nav iniciatoriestāde un i) kas ir iniciatoriestādes mātesuzņēmums, iniciatoriestādes meitasuzņēmums vai iniciatoriestādes mātesuzņēmuma meitasuzņēmums vai ii) kam iniciatoriestāde vai cita i) punktā minēta sabiedrība tieši vai netieši sniegusi finansējumu, atbalstu vai norādes saistībā ar iesaistīšanos šādā darījumā, vai ar ko šāda iestāde vai sabiedrība noslēgusi vienošanos par iesaistīšanos šādā darījumā;

- (b) ja tajā būtu iesaistīta iniciatoriestāde, uz to attiektos šīs pamatnostādnes.

Ja ir izpildīti šā 25. punkta a) un b) apakšpunktā minētie nosacījumi, darījums būtu jānovērtē tā, it kā tajā būtu iesaistīta iniciatoriestāde.

26. Iniciatoriestādei vai attiecīgā gadījumā sponsoriestādei, paziņojot par darījumu, kā prasīts Regulas (ES) Nr. 575/2013 248. pantā (un kā sīkāk izklāstīts 25. pantā), būtu:

- (a) ja tā apgalvo, ka darījums nav netiešs atbalsts, jāsniedz pienācīgi pierādījumi par to, ka ir ievēroti šajās pamatnostādnēs izklāstītie attiecīgie nosacījumi;

- (b) ja darījumu veic kāda no 25. punkta a) apakšpunkta i) vai ii) punktā minētajām sabiedrībām, iniciatoriestādei būtu arī jāiesniedz dokumenti, kas apliecina, kāda veida attiecības ir starp iniciatoriestādi un attiecīgo sabiedrību vai attiecīgā gadījumā kāds ir finansējums, atbalsts vai norādes, ko iniciatoriestāde sniegusi šai sabiedrībai veicamā attiecīgā darījuma vajadzībām, vai vienošanās, ko iniciatoriestāde noslēgusi ar šo sabiedrību minētā darījuma vajadzībām.